

Основни достижения в областта на финансовата грамотност в България

В България до момента са изпълнени много програми и са извършени редица дейности, които целят подобряването на финансовата грамотност на населението. В „Бяла книга на финансовата грамотност в България“ от 2016 г. са идентифицирани близо 100 ресурса в областта на финансовата грамотност, които се характеризират с различен обхват, устойчивост във времето и ефективност.¹ Постепенно се появяват нови проекти и ресурси, които имат за задача допълнително да повишат нивото на финансова грамотност.

Въпреки че до момента тези ресурси и дейности не са били координирани на национално ниво, много от тях са се осъществявали съвместно и в партньорство на повече от една организация. Настоящият документ не се стреми да представи пълно картографиране на постигнатото в областта на финансовата грамотност в България, а да очертае някои от по-важните достижения в тази сфера. Националната стратегия за финансова грамотност и Плана за действие към нея се базират на вече постигнатото, като целят надграждане на приоритетите и целите през следващите години.

Министерство на образованието и науката

С въвеждане на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), Закона за висшето образование (ЗВО) и подзаконовите нормативни документи, Министерството на образованието и науката целенасочено реализира една от политиките си – повишаване на икономическата култура и финансовата грамотност на българските ученици и студенти, съответно:

1. В общообразователните училища – през учебното съдържание на общообразователните учебни предмети технологии и предприемачество, математика, география и икономика. Разработени и одобрени са нови учебници по всички учебни предмети в това число и горепосочените. Разработени и публикувани на официалната страница на МОН <https://www.mon.bg/bg/28> са нови учебни програми за обучение, които влязоха поетапно в образователната система от 2016-2017 до 2019-2020 г. за I-X клас. Голяма част от учебното съдържание по технологии и предприемачество в частта предприемачество беше допълнена с теми и нови понятия в посока финансово оgramотвяване (видове бюджет-личен, семеен, фирмен; основни форми на икономическа дейност - производство, търговия, услуги; видове доходи и разходи; учениците могат да разработват варианти на личен, семеен и фирмен бюджет). Новите учебни програми по

¹ Фондация „Инициатива за финансова грамотност“ (2016), „Бяла книга на финансовата грамотност в България“, финансирана с помощта на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, София, България, <http://www.financialliteracy.eu/public/uploads/files/f8e5f3a361d08de3a346c139e97d9ee0.pdf>.

предмета са с нова концепция, във фокуса на която стои формиране на финансова култура, бизнес и лидерски умения. Те са с голяма степен практическа приложимост.

2. В профилираните училища – в част от задължителните и избираемите модули на профилите „Предприемачески“, „Икономическо развитие“, „Математически“. Утвърдени и публикувани на официалната страница на МОН <https://www.mon.bg/bg/100598> нови учебни програми за задължителните модули на профилиращите учебни предмети предприемачество, математика и география и икономика за втори гимназиален етап (XI и XII клас), които предстои да влязат поетапно в образователната система през учебните 2020-2021 и 2021-2022 г., съответно за XI и за XII клас. Разработени и одобрени са нови учебници за задължителните модули на горепосочените профилиращи учебни предмети.

3. В професионалните училища – като част от общата професионална подготовка и в рамковите програми за икономическите и финансовите направления.

Утвърдени и публикувани на официалната страница на МОН учебни програми по предприемачество за разширена професионална подготовка за всички професионални направления <https://www.mon.bg/bg/100657>. Одобрени учебници за задължителните предмети по предприемачество и по икономика съответно за VIII и X клас.

4. Инициативи, подкрепени от МОН:

- "Влез в час с данъците" – НАП

- "Предприемачи в клас" - Сдружение с нестопанска цел Глобален предприемачески мониторинг България

5. Национални състезания, включени в календара на МОН:

<https://www.mon.bg/bg/16>

-Национално състезание по финансова грамотност

-Национално състезание "Практични финанси" - организира се в партньорство с Джунйър Ачийвмънт и асоциации в областта на финансовия сектор

-Международен панаир на учебно–тренировъчните фирми „ТФ ФЕСТ–Млад предприемач“

- Национално състезание "Най–добра бизнес идея"

- Национално състезание по счетоводство

-Национален преглед за млади изследователи „Енергетика, икономика и математическо моделиране“

-Европейско състезание по статистика

6. Висше образование - Съгласно разпоредбите на Закона за висшето образование висшите училища в Република България се ползват с академична автономия, която включва академично самоуправление, изразяващо се в самостоятелно разработване и изпълнение на учебни планове и научноизследователски проекти, избор на специалностите, по които се осъществява обучението и други.

В тази връзка част от висшите училища (предимно висшите училища с икономически профил и специалности) осъществяват обучение на студенти по дисциплини, свързани с повишаването на финансовата грамотност, поведение и познание.

Също така при висши училища, специализирани в други области на висшето образование (например технически науки) се наблюдава тенденцията за разширяване на базовия профил от познания, които студентите получават през първите 1 – 2 години от

обучението си, чрез въвеждане на дисциплини за придобиване на знания от областта на стопанските науки.

Националната агенция за приходите

Образователната програма на НАП „Влез в час с данъците“ е инициатива, която се реализира от края 2013 г. В рамките на 5 години НАП се срещна с над 70 000 младежи на възраст между 14 и 18 години от общообразователни училища в областните града в страната. През всяка учебната година близо 100 служители на НАП провеждаха часове по данъчна грамотност. Целта на проекта е подрастващото поколение да придобие фундаментални знания за данъчната и осигурителна система на страната. Темите, които залегнаха в образователната програма на НАП бяха свързани с декларирането и плащането на данъците и осигурителните вноски, важността на касовата бележка, какво е държавен бюджет, борбата със сивата икономика и др. Неразделна част от „Влез в час с данъците“ на НАП беше и срещата с младите в онлайн среда. Близо 17 000 фенове следят публикациите в страницата в социалната мрежа „Фейсбук“ (www.facebook.com/vlezvchas), които продължават и до днес.

Конкурсът „Данъците, без които не можем“ беше част от първия сезон на образователния проект на НАП „Влез в час с данъците“. Той беше разделен в две категории – текстова и визуална. Изпращайки есе, стихотворение или видео учениците можеха да участват за големите награди.

Акцент в кампанията през 2015 г. беше необходимостта от издаване на касова бележка при всяка покупка. През този сезон на проекта близо 2 000 ученици се включиха в играта „Парола: Касова бележка“. Чрез мобилно приложение младите регистрираха близо 400 000 фискални бона на стойност над 3,5 млн. След това 20 онлайн данъчни курса бяха основен инструмент през третия сезон на проекта на НАП. Те са достъпни в канала на НАП в YouTube. Там могат да бъдат намерени и видео уроци, в които по данъчни въпроси говорят и популярни личности като Део, Орлин Павлов, Митко Павлов, Александър Кадиев, Теди Кацарова.

„Влез в час с данъците“ получи висока оценка в Брюксел, където НАП представи опита си във фискалното образование пред работната група към Европейската комисия, която подготви програма на фискално обучение на ЕС. През годините образователната програма на НАП получи награда в конкурса „BAPRA Bright Awards“, организиран от Българската ПР асоциация. Международното жури оцени най-успешните ПР кампании в България, като отличи „Влез в час с данъците“ като проект, постигнал ефективен и дългосрочен резултат с ясна разпознаваемост. Проектът беше награден и с първо място в конкурса „PR Приз 2015“, организиран от Българското дружество за връзки с обществеността (БДВО). Инициативата „Влез в час с данъците“ беше отличена като пример за етична PR практика, в съответствие с професионалните ценности на PR специалистите в България и постигнати измерими положителни резултати в образованието и развитието на целевата публика чрез проекта, но и за принос в позитивния имидж на НАП в областта на публичните комуникации.

Комисия за защита на потребителите

Участието на КЗП в защитата на потребителите на финансови услуги се изразява в извършвания контрол по редица закони, регулиращи отношенията между потребители и търговци в тази сфера. Във връзка с приемането на Република България за член на ЕС в българското законодателство, наред със съществуващия Закон за защита на потребителите (ЗЗП), бяха въведени редица изисквания, водещи до по-добра регулация на отношенията и защита на потребителите – Закон за предоставяне на финансови услуги от разстояние, Закон за потребителския кредит, Закон за кредитите за недвижими имоти на потребителите. Освен извършването на контрол, Комисията за защита на потребителите има задължение да разяснява правата и задълженията на потребителите, да им предоставя съвети и информация за правата им при ползването на финансови услуги и да съдейства за разрешаване на потребителски спорове и жалби.

КЗП разглежда общите условия към сключваните договори за финансови услуги, както и договорите, които биха могли да се определят като типови за наличието на неравноправни клаузи в тях. Ако клаузите не бъдат коригирани или отстранени от търговците, КЗП предявява колективни иски. Колективни иски се предявяват и за преустановяване или за забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, посочени изрично в ЗЗП. Когато приеме, че определена търговска практика или действие съставлява нарушение по чл. 186 от ЗЗП, съдът може да задължи производителя, вносителя, търговеца и доставчика да огласи по подходящ начин и за своя сметка съдебното решение или част от него и/или да направи публично коригиращо изявление с оглед отстраняване на ефекта от нарушението. Смятаме, че тези действия също допринасят за повишаване на финансовата грамотност.

Определено принос имат и създадените помирителни комисии към КЗП като извънсъдебен способ, уреден в Закона за защита на потребителите, за съдействие за разрешаване на спорове между потребители и търговци. С измененията в ЗЗП от 2015 г. наред с общите помирителни комисии се създават и секторни, като четири от тях са специализирани в решаването на спорове, свързани с финансови услуги:

- Секторна помирителна комисия за разглеждане на спорове в областта на финансови услуги, включително и при предоставянето на финансови услуги от разстояние, свързани с предоставяне на потребителски и ипотечни кредити;
- Секторна помирителна комисия за разглеждане на спорове в областта на застраховането и застрахователното посредничество, включително и при предоставянето на финансови услуги от разстояние в тези сектори;
- Секторна помирителна комисия за разглеждане на спорове в областта на допълнителното социално осигуряване, на дейностите по осигурително посредничество, включително и при предоставянето на финансови услуги от разстояние, в тези сектори;
- Секторна помирителна комисия за разглеждане на спорове в областта на дейностите и услугите по чл. 5, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти и на дейностите и услугите по чл. 86, ал. 1 и 2 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, включително и при предоставянето на финансови услуги от разстояние, в тези сектори.

Значително влияние върху практиката на доставчиците на платежни услуги оказват помирителните предложения, изготвени от Помирителната комисия за платежни спорове, създадена по силата на Закона за платежните услуги и платежните системи.

Министерство на труда и социалната политика

Министерство на труда и социалната политика (МТСП) до момента не извършва систематични и целенасочени дейности и не прилага политики в областта на финансовата грамотност. В същото време, ежегодно чрез Националния план за действие по заетостта със средства от държавния бюджет за активна политика на пазара на труда се финансират обучения за заети и за безработни лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда². Обученията са за придобиване на ключови компетентности и на квалификация по професии от Списъка с професиите за професионално образование и обучение, в т.ч. по професии от професионални направления „Финанси, банково и застрахователно дело” и „Счетоводство и данъчно облагане”. Съгласно държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии, задължителни модули в общата професионална подготовка за всички професии са икономиката и предприемачеството, в които са включени знания, умения и компетентности за работа с финанси и управление на риска, както и познания за основни икономически зависимости. Темите в ключова компетентност „Инициативност и предприемачество“ съдържат знания, свързани с обща икономическа култура, знания и умения за управление на риска, които допринасят за повишаване на финансовата грамотност на лицата. Основната цел на обученията е повишаване на качеството на работната сила и последваща реализация на пазара на труда на безработните лица, т.е. обученията са насочени към повишаване на професионалните компетентности и подпомагане кариерното ориентиране или развитие на лица в трудоспособна възраст. Положителното въздействие върху финансовата грамотност, информираността и уменията за управление на финанси са косвен ефект от обученията (с изключения на обученията по професии като застрахователни или осигурителни агенти, банкери, брокери, кредитни консултанти, данъчни и митнически посредници, чиято основна цел също е реализация на пазара на труда на длъжности, съответстващи на придобитата квалификация).

Комисията за финансов надзор

С цел повишаване на финансовата грамотност на населението, което е една от стратегическите цели на Комисията за финансов надзор, КФН активно си сътрудничи с държавни институции – Министерство на финансите и Министерство на образованието

² Съгласно Закона за насърчаване на заетостта "Групи в неравностойно положение на пазара на труда" са групи от безработни лица с по-ниска конкурентоспособност на пазара на труда, в които се включват: безработни младежи; безработни младежи с трайни увреждания; безработни младежи, ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайни увреждания; безработни лица - самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 5-годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание лишаване от свобода; безработни над 50-годишна възраст; безработни лица с основно или по-ниско образование и без професионална квалификация; други групи безработни лица.

и науката, с неправителствени организации, чиято дейност е в областта на финансовото образование – фондация „Атанас Буров“, Джуниър Ачийвмънт България и „Инициатива за финансово образование“, с висши учебни заведения и с училища, както и с осемте водещи браншови асоциации от финансовия сектор - Асоциация на банките в България (АББ), Асоциация на българските застрахователи (АБЗ), Българска асоциация за лизинг (БАЛ), Българска асоциация за потребителско кредитиране (БАПК), Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО), Българска асоциация на застрахователните брокери (БАЗБ), Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП), Българска асоциация на управляващите дружества (БАУД).

КФН е в партньорски отношения с тях и в името на повишаване на финансовата култура организира съвместни образователни програми; различни образователни инициативи, в които е водеща институция или участник в инициатива, организирана от друг партньор; участие в срещи, конференции и кръгли маси, които засягат финансовата грамотност; подготвяне на съвместни комуникационни стратегии, брошури и други материали.

Повишаване на финансовата култура чрез предоставяне на обществеността на навременна и достъпна информация

Предоставянето на информация от страна на КФН към крайните потребители за дейностите, осъществявани от Комисията за финансов надзор от една страна, и за участниците в небанковата финансова сфера (поднадзорни лица) от друга, се осъществява чрез различни комуникационни канали, а именно:

- публикации на двете публични интернет страници на Комисията: <https://www.fsc.bg/bg/> и <http://www.tvoitefinansi.bg/>;
- организиране на комуникационни кампании;
- участия с новини, изказвания и интервюта в медиите;
- предоставяне от Информационния център на КФН на информация на граждани и поднадзорни лица по конкретни и специфични казуси след запитване.

КФН се стреми да повишава финансовата култура чрез пряка комуникация с потребителите и с поддържането на специален сайт с потребителска насоченост – „Твоите финанси“.

Приемане на стратегически документа във връзка с дейности, свързани с повишаване на финансовата грамотност и защита на потребителите

През 2018 г. КФН прие два стратегически документа, в които са заложили мерки и дейности във връзка с инициативите на КФН за повишаването на финансовата грамотност:

Първият от тях е **Програмата за защита на потребителите (2018 - 2020 г.)**³, съществена част от която са именно мерките в областта на финансовата грамотност. Една от

³ <https://www.fsc.bg/bg/za-potrebitelya/programa-za-zashchita-na-potrebitelite-na-nebankovi-finansovi-uslugi/>

стратегическите цели на програмата поставя за приоритет „Разработване на политика за повишаване на финансовата грамотност и култура на потребителите на услуги и продукти, предоставяни от небанковите финансови пазари“;

Вторият документ е **Стратегията за наблюдение на финансовите иновации (2018 - 2020 г.)**⁴, чиято цел е проследяване на развитието и внедряването на финансовите иновации в България от дружествата в небанковия финансов сектор, с цел съблюдаване спазването на законодателната рамка и защита на потребителите.

Повишаване на финансовата грамотност в областта на небанковия финансов сектор чрез провеждане на образователни инициативи

Още от създаването си през 2003 г. Комисията за финансов надзор (КФН) организира и провежда образователни инициативи за повишаване на финансовата грамотност в областта на небанковия финансов сектор, тъй като финансовото обучение и финансовата грамотност са елементи от **защитата на потребителите на финансови услуги, наред с регулирането и надзора**, който се осъществява от КФН.

Образователните инициативи са насочени към различни възрастови и професионални групи - ученици, студенти, учители, журналисти, служители на МВР, ДАНС и на други професионални общности, както и на представители на регулирания от КФН бизнес.

КФН изпълни заложените в програма за защита на потребителите на небанкови финансови услуги и повишаване на финансова грамотност, обхващаща периода 2012-2015 г., действия. Към настоящия момент се изпълняват дейностите, заложи в Програмата за защита на потребителите (2018 - 2020 г.), съществена част от която са именно мерките в областта на финансовата грамотност.

Реализирани образователни инициативи:

1. Едноседмична програма за ученици от професионалните икономически и финансови гимназии - „Небанковият сектор в България“, която се провежда съвместно с МОН и фондация „А.Буров“ от създаването на Комисията без прекъсване, като през 2020 г. се организира XVIII издание.
2. Еднодневни програми за финансово обучение на ученици от финансови и икономически училища;
3. Еднодневни програми за финансово обучение на студенти от различни университети и висши училища;

Образователни инициативи, проведени съвместно университетите - СУ „Св. Климент Охридски“, УНСС, ВУЗФ, СА „Димитър А. Ценов“ – Свищов, както и с училищата – ПГ по лека промишленост и икономика „Атанас Буров“, Горна Оряховица, СУ „Георги Раковски“, Велико Търново, и НТБГ, София;

⁴ <https://www.fsc.bg/bg/finansovi-inovacii/strategiya-za-nablyudenie-na-finansovite-inovatsii-fintech/>

4. Образователни инициативи в областта на финансовата сфера за определени професионални групи – журналисти, представители на съдебната власт, служители на МВР и други професионални общности;
5. Обучения за различни групи поднадзорни лица по повод съществени изменения в регулаторната рамка или надзорната дейност на Комисията;

„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД (ФМФИБ)

„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД е в подкрепа на финансовата информираност с цел информиране на бизнеса и обществеността за ролята на финансовите инструменти и произтичащите от тях финансови продукти за постигането на устойчив икономически растеж и подобряване на жизнения стандарт в страната. ФМФИБ предоставя специализирани целеви финансови инструменти, които осигуряват финансиране за бизнеса под формата на кредити при облекчени условия и дялови/квази-дялови инвестиции. За разлика от безвъзмездната финансова помощ, този вид финансиране създава „култура на знанието“ и осигурява по-голяма успеваемост на бизнес проектите и допринася за финансовата дисциплина и устойчивост на компаниите.

ФМФИБ предоставя подкрепа под формата на консултации и експертна подкрепа за предприятия от микро и МСП сегмента; специализирана информация по отношение на възможностите в различните региони на страната в т.ч. и в селските райони; подкрепа за подобряване на законовата рамка, както и за облекчаване на административната тежест върху бизнеса; провеждане на обучителни курсове в Института за публична администрация за държавни и общински служители; менторство по различни програми за студенти; предоставяне на помощ за високотехнологичния сектор и стартъп екосистемата; активен контакт и обмен на информация с партньорски организации в сферата на инвестициите, финансовите услуги, кредитирането и управлението на рисков капитал.

Фонд за гарантиране на влоговете в банките

Повишаването на информираността на обществеността в страната за системата за гарантиране на влоговете е основен комуникационен приоритет за ФГВБ. Извършените основни дейности през последните години включват: нов уебсайт на ФГВБ от май 2019 г. с допълнени основни секции за вложителите и секция „Често задавани въпроси“; серия от три образователни видеоклипове: обща информация за гарантирането на влоговете, размер на гарантираното покритие и изплащане на гарантираните суми; нов дизайн на брошурата на ФГВБ „Въпроси и отговори за гарантирането на влоговете“, която се разпространява чрез клоновата мрежа на банките членки и в електронен формат на български и на английски език – чрез интернет страниците им и тази на ФГВБ. По повод на Световния ден на спестовността – 31 октомври, годишно се провежда едноседмична банер кампания на ФГВБ за интернет, придружена от публикация за гарантирането на влоговете.

„Българска фондова борса” АД и Централен депозитар

„Българска фондова борса” АД през 2012 г. е разработила и приела стажантска програма по която ежегодно биват обучавани 15 студенти. Друга практика за насърчаване на финансовата грамотност е провеждането на ежегоден конкурс за подпомагане при явяването на изпит на двама кандидати за първо ниво на професионалната акредитация Chartered Financial Analyst (CFA), като се покриват таксите им за регистрацията за изпита. Конкурсът е част от образователните инициативи, с които БФБ подпомага развитието на младите финансови специалисти в България. „Българска фондова борса” АД се включва четири поредни години в глобална инициатива, която през 2020 година бе под надслов „Learn. Save. Earn.” („Учи. Спестявай. Печели.“). В рамките на седмица младежите от цял свят научават повече за това какво представляват парите, как да спестяват, как да намерят най-доброто работно място и да развият своя предприемачески усет.

„Българска фондова борса” АД, самостоятелно както и в сътрудничество с други институции, браншови организации, представители на бизнеса и медиите ежегодно взема участие в редица форуми, конференции, презентации, информационни семинари и лекции за популяризиране на финансирането чрез капиталовия пазар както сред МСП, така сред стартиращите и разбитите компании в България.

Ежегодно „Българска фондова борса” АД и „Централен депозитар” АД провеждат инициативата „Ден за акции”, която има за цел да подобри инвестиционната култура и увеличи знанието за капиталовите инструменти като форма на инвестиция в страната ни. По време на инициативата всички индивидуални инвеститори (физически лица) могат да закупят или продадат акции от основен пазар на БФБ без такси и комисиони към Борсата, Централен депозитар и участващ в инициативата инвестиционен посредник или банка.

Джуниър Ачийвмънт България

Джуниър Ачийвмънт България работи последователно от над 20 години за изграждане на информираност за понятието „финансова грамотност“ и необходимостта от умения за управление на личните финанси, чието възпитаване трябва да започва от най-ранна възраст в училище. Усилията на организацията са съсредоточени върху разработването на образователни програми по финансова грамотност като неразривна част от общата предприемаческа компетентност. Следвайки т. нар. спираловиден модел на образование (от ABC до PhD), вече създаденото учебно съдържание обхваща всички етапи на училищното образование (начален, прогимназиален и гимназиален), вкл. и на висшето образование като се отличава със своя практичен характер. Набляга се на подхода „учене чрез правене“ и развиването не само познанията на учениците за понятията от света на парите, но и конкретни умения за поставяне на финансови цели в контекста на житейските цели, както и за разумно управление на парите. Организацията подкрепя училищата и учителите методологически, като стратегическата цел е разширяване на обхвата на обучението по финансова грамотност не само в разширената и допълнителната подготовка, но и в задължителната. Учениците се включват и в редица извънкласни дейности, като иновационни лагери, посещения във финансови институции и компании, Световна седмица на парите и др. Джуниър Ачийвмънт България работи и на ниво висше образование, като си партнира с различни университети в страната за

въвеждане на дисциплина „Лични финанси“ за студенти от нефинансови и неикономически специалности. В партньорство с Министерство на образованието и науката са предприети стъпки за допълнително стимулиране на интереса на учениците към финансовата грамотност чрез институционализиране на Национално състезание „Практични финанси“.

Фондация „Инициатива за финансова грамотност“

Основните насоки на дейността на фондацията обхващат разработването на иновативни програми и онлайн инструменти за различни целеви групи, изготвяне на анализи и проучвания в сферата на финансовата грамотност и други.

Първата програма по лични финанси за ученици, разработена от фондацията е „Моят живот, моите финанси“ през 2014 г. През програмата са преминали 320 ученика от цялата страна. Следващи са програмите „За парите и други важни неща: Първи стъпки“ и „За парите и други важни неща: Тийн“ (2015-2019). Те са базирани на метода „учене чрез игра“, а целта е учениците да станат активни участници и създатели на учебния процес, като учителят приема ролята на ментор. Разработени са съответно две ръководства за учителите, съдържащи общо над 50 игри, работилници и театър. Чрез сайта www.finansizadeca.bg се дава възможност за по-широк достъп до програмите. До 2019 г. по програмите са обучени 370 учители от 141 училища от цялата страна. Програмите са реализирани с подкрепата на NN България. Финансовият театър за деца „Въртележка на парите“ е част от горните програми, а концепцията е базирана на иновативния метод „урок-спектакъл“. Пиесата е класирана сред 6-те най-добри детски пиеси на тема „Парите“ в България за 2019 г. През 2019 г. се проведе национално турне, а постановката бе играна пред публика с изключителен успех 8 пъти в различни градове в страната.

Фондацията е партньор на инициативата на ДСК „Национална финансиада“ – състезание по финансова грамотност за деца и родители с издания през 2019 и 2020 г.

С експертната подкрепа на фондацията се реализира международния проект „Финансова грамотност в обществените библиотеки“, изпълняван в България от фондация „Глобални библиотеки – България“. Базиран на концепцията за “blended learning”, по него е разработената онлайн платформа за обучение на възрастни лица, една от най-уязвимите обществени групи. Програмата може да се използва във всяка библиотека.

Фондация „Глобални библиотеки - България“ (ФГББ)

Фондация „Глобални библиотеки - България“ има мисията да подпомага приобщаването на българските граждани към глобалното информационно общество, да повишава качеството им на живот и да насърчава гражданското участие. Тя споделя важността на концепцията - учене през целия живот, където библиотеката е естествено място за достъп до информация, знание и култура за всеки. От години организацията работи и в сферата на неформалното образование чрез мрежа от над 1000 обществени библиотеки в страната, които покриват 260 общини. Разработена е образователна платформа, в която има ресурси по различни актуални теми (информационна, медийна, електронни административни услуги, здравна) за библиотечните специалисти, за да бъдат ментори и

обучители на различни целеви групи в библиотеки – деца, млади хора (в т.ч. студенти), възрастни.

От 2013 г. по темата финансова грамотност се използват два основни подхода – разработване на проекти по програма Еразъм+ за информационна и финансова грамотност и чрез финансиране на проекти на библиотеки от мрежата по тези теми.

Регионална библиотека „Любен Каравелов” гр. Русе, е добър пример за последователност в работата по темата за финансовата грамотност, която 8 години разработва програми за обучение на деца, младежи, възрастни и библиотекари като:

- За деца (ученици до 7 кл.) – по теми - От къде идват парите? История на парите. Парите- как да се използват; Отговорно отношение към парите, разумно харчене, дарителство. Обучени са 320 деца. Темата финансова грамотност е във фокуса и на летните програми на регионална библиотека „Любен Каравелов” като естествено продължение на учебните програми на МОН по темата. Голяма част от родителите осъзнават важността на обучението и като резултат годишно се включват над 120 деца.
- Съдържанието се поднася чрез 3 ателиета: „Парите на мама и татко“, „Времето на парите“ и „Парите как да се използват“ - с помощта на съвременните технологии децата се запознават с четирите основни стълба на финансите – спестяване, харчене, даряване и инвестиране; използване на мобилните приложения за изготвяне на семеен бюджет; демо-версии за онлайн банкиране; организирано посещение в банка.
- По „Младежи и възрастни“ се разглеждат теми - кредити и инвестиции; банкови карти и услуги; персонален/семеен бюджет. Обучени са 215 възрастни от област Русе, Пловдив и Шумен.

Осъзнавайки медиаторската роля, която изпълнява библиотекарят са разработени и програми за обучение на обучители. Обучени са над 120 библиотекари от областите – Русе, Габрово, София област, Сливен и Шумен.

С финансова подкрепа от ФГББ библиотеката в Русе изготви пет минутен филм за популяризиране на темата „Финансова грамотност в библиотеката за възрастни”. ФГББ работи по проект „Финансова грамотност чрез библиотеките” в партньорство с организации от Полша, Словения и Румъния, по който се разработени дидактически материали с различни нива на сложност, насочени към обучители - библиотекари и възрастни. Модулите са разработват за смесен тип обучение.

Библиотеката е изключително подходящо място за осъществяване на партньорство между различни организации и институции за разпространение на информация и провеждане на обучения по финансова грамотност за различни целеви групи.

Асоциация на банките в България (АББ)

Темата за финансовата грамотност от години е част от програмите и инициативите, които банките следват в своята корпоративна социална политика. Банките споделят разбирането, че повишаването на финансовата грамотност на потребителите е не само свързано с получаването на теоретична подготовка, но и с изграждането на доверие и

натрупването на работещи финансови знания чрез реални практически механизми. Поради това банките се стремят да достигнат до различни аудитории, съобразявайки се със спецификите на техните нужди, познания и разбираня, като се забелязва стремеж проектите, които се реализират от банките да не бъдат еднократни, а с повторяемост и устойчивост във времето.

Макар основен фокус при осъществяването от банките инициативи да са младите хора, които са бъдещите потребители на финансови продукти и услуги, банките реализират и множество инициативи, насочени към пенсионери, микропредприемачи, социални предприемачи, уязвими групи /например, младежи от защитени жилища/.

Практиката показва, че реализираните от банките проекти за повишаване финансовата грамотност, са с дългосрочен характер, като са посочени конкретни примери за такива, реализирани от някои от по-големите банки, членове на АББ като национална финансиада, която се реализира от банка за втора поредна година, инициативата “Финанси по ноти”, ежесечно публикуване във фейсбук на новина или съвет за разумно финансово поведение, разяснения на банкови термини и услуги, споделяне на финансова и бизнес експертиза чрез образователни инициативи, посветени на микропредприемачи, социални предприятия и уязвими или групи в неравностойно положение, включително млади хора, възрастни и други в риск от социално изключване, реализация на поредица от кратки анимирани видеа, посветени на различни финансови продукти, провеждане на инициативата “Часът на банката”, насочена към ученици от прогимназиален и гимназиален етап на обучение, при която експерти от банка изнасят лекции по различни финансови теми, като се акцентира върху банковите продукти и услуги, предлагане на специализирани платежни продукти за деца и тийнейджъри /детска и тийн дебитна карта/ и провеждане на кампании за насърчаване издаването и използването им. През годините като важна тема, имаща отношение към повишаване на финансовата грамотност, се определя темата за киберсигурността, поради което и множество инициативи, които банките реализират, са свързани и с този въпрос.

Освен проектите с дългосрочен характер, банките се стремят да отговорят и на текущите социални промени и своевременно се ангажират с реализацията на такива инициативи, породени от променящата се социална среда. Като такъв пример може да се посочи извънредното положение по време на пандемията от Covid-19, когато банка инициира информационна кампания за пенсионери, имаща за цел да ги насърчи да теглят пенсиите си от банкомати, както и да плащат с карта при пазаруване в магазин.

В проектите, инициирани от банките за повишаване на финансовата грамотност, участват много експерти от банките, като по информация от банките в тях са обхванати големи части от определените целеви групи. Реализацията на проектите в много от случаите става с партньорски организации като Джуниър Ачийвмънт, специализирани икономически училища, Съвет на жените в бизнеса в България, фондация “Буров”, Български дарителски форум и други.

В рамките на инициативата “Европейска седмица на парите”, провеждана под егидата на АББ, банките регулярно (от 2016 г.) стартират множество образователни инициативи, насочени към ученици от прогимназиални и гимназиални класове, където служителите на банките на разбираем и достъпен език провеждат лекции, с които запознават учениците по теми, свързани с личния бюджет, управлението на парите, основни банкови продукти

– кредити, депозити, кредитни и дебитни карти, безконтактни плащания, онлайн банкиране, корпоративно банкиране, капиталови пазари и също приемат ученици в своите офиси. АББ има и разработен раздел на своята Интернет страница за основните банкови продукти, който се ползват с голям интерес от потребителите.

Като част от темите за финансовата грамотност все по-застъпени стават въпросите, свързани с киберсигурността и предотвратяването на финансови престъпления, където целевата група са потребителите на онлайн банкови продукти и услуги. При тези инициативи се достигат широк кръг от потребители чрез онлайн канали. Банките-членове на АББ активно се включват в европейските кампании, посветени на борбата срещу финансовите измами, чиято цел е да се подпомогнат Интернет потребителите да различават съмнителни и потенциално опасни обяви.

Банките се стремят да търсят приемственост и дългосрочност на проектите и инициативите, които реализират в областта на финансовата грамотност, като темата за финансовата грамотност вече не се ограничава само до банковите продукти и услуги, а се разширява и към киберсигурността. В резултат на проведените инициативи са обхванати множество на брой ученици, микропредприятия, някои банки създават специализирани продукти, проведени са множество лекции, семинари, уебинари, ангажирани са и множество доброволци от банките.

Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП)

БАЛИП разработи материал за признаците за отличаване на нелегитимни и нелицензирани брокери (т.нар. „сиви брокери“), която е насочена към финансово ограмотяване на потребителите на финансови услуги и се явява съвместна инициатива на БАЛИП и Комисията за финансов надзор. Разработката беше публикувана на сайтовете на Асоциацията и на Комисията, като членовете на БАЛИП също публикуваха материала на своите корпоративни страници в интернет. Разработката беше предоставена и на партньорите на БАЛИП – Българска фондова борса (БФБ) и Централен депозитар (ЦД). В кампанията „Разпознай лицензирания инвестиционен посредник“ се включиха също и медии, като публикуваха „10 признака как да отличите лицензирания инвестиционен посредник от нелицензирания“.

БАЛИП е в постоянен контакт с инвестиционната общност, като предоставя на инвеститорите, в т.ч. акционерите от масовата приватизация материали, писма и становища относно масовата приватизация и отношенията, свързани с притежаването и съхраняването на акции от масовата приватизация, водени по сметки в Регистър А на ЦД.

Значима дейност, свързана с финансовото познание и образование като елементи на финансовата грамотност, е организирането от БАЛИП (съвместно с Българска асоциация на управляващите дружества - БАУД) на курсовете за брокери и инвестиционни консултанти (ИК), като са приложени основните теми, разглеждани в хода на обучението, залегнали в конспектите на двата курса – за брокери и ИК. Този тип познание е с най-висока степен на експертност, висш сегмент в системата на финансово образование и е част от квалификацията на основните специалисти, опериращи на капиталовия пазар, които директно влизат в контакт и комуникират с потребителите на

финансови услуги – професионални и непрофесионални клиенти и инвеститори. Независимо, че курсовете не са предназначени за широката публика и потребителите на дребно на финансови услуги (макар че за курсовете често се записват и участници, които желаят да попълнят знанията си за капиталовия пазар, без да се стремят към получаване на сертификат за правоспособност, като по този начин курсовете са отворени за всички желаещи да повишат експертизата си в областта на функционирането на финансовите пазари, паричен и капиталов), те са насочени към общо повишаване на нивото на квалификация на експертите в областта на брокериджа и инвестиционния мениджмънт и консултиране, като в хода на взаимодействието на тези кадри с клиентите пряко се осъществява процес на практическо предоставяне на познания на инвеститорите относно механизмите на функциониране на капиталовия пазар.

Тези курсове се провеждат вече 11 години, като БАЛИП ги организира съвместно с БАУД на ежегодна база. Те са професионално ориентирани с цел повишаване на квалификацията на служителите в банки, кредитни институции, инвестиционни посредници, управляващи дружества, както и лица, отговарящи на нормативните условия да извършват непосредствено по договор сделки с финансови инструменти и инвестиционни консултации. Лектори в обученията са висококвалифицирани специалисти от професионални участници и институции на капиталовия пазар, както и преподаватели във висши учебни заведения (Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“).

Българска асоциация на управляващите дружества (БАУД)

Вече 11 години БАУД ежегодно организира курсове за брокери и инвестиционни консултанти, които се организират съвместно с БАЛИП и са част от подготовката за явяване на изпит към Комисия за финансов надзор за придобиване на правоспособност за извършване на дейност като брокер и инвестиционен консултант (повече информация е предоставена по-горе при информацията за БАЛИП).

БАУД има инициатива също така за обучение на учителите в начални и средни училища, като по този начин се създава предпоставка за увеличаване на знанията по финанси и финансовата грамотност като цяло сред учениците. В тези обучения като лектори могат да се включат изпълнителни директори, членове на висшия ръководен персонал и ключови експерти от управляващите дружества, членове на БАУД. БАУД е провеждала и обучения с Фондация „Буров“ относно взаимните фондове, които бяха предназначени за студенти от икономически и финансови специалности, изучавани във висшите училища, което обучение е възможно да бъде възобновено. Служители на членове на БАУД участват като лектори в летните училища на Фондация „Буров“ и водят занятия за студенти и стипендианти на Фондацията.

БАУД поддържа рубрика „Обучения“ на страницата си в Интернет (<https://baud.bg/obrazovatelna-informacia/>), в която са обяснени основни понятия и елементи от режима на инвестиционните фондове. Описани са техните основни характеристики, механизма на функциониране, предимства на инвестирането в тях, взаимоотношенията с управляващото дружество. Специално внимание е отделено на класификацията на колективните инвестиционни схеми и видовете рискови профили.

На страницата на БАУД в Интернет се публикуват статистики и анализи за представянето на европейската фондова индустрия, които се предоставят от Европейската асоциация на управляващите дружества (EFAMA). Периодично се публикуват и други материали на EFAMA и други институции (Европейска комисия, Европейския орган за ценни книжа и пазари, Министерство на финансите), предназначени за широката публика и инвеститорите, в които са обяснени различни аспекти от дейностите, извършвани от професионалните участници на капиталовия пазар, в т.ч. от управляващите дружества и фондовете, които те управляват, предоставят се и други образователни материали, свързани с капиталовия пазар и фондовата индустрия.

БАУД е организирал и обучения за журналисти, на които ги е запознавал със отделни аспекти от дейността на управляващите дружества и колективните инвестиционни схеми.

Отделните управляващи дружества, които са членове на БАУД, също предприемат корпоративни действия по отношение на повишаване на финансовата грамотност сред потенциалните инвеститори, популяризиране на инвестиционните продукти, разясняване на същността им, информиране относно начините на инвестиране, доходността, рисковете, данъчното облагане при търговия с финансови инструменти и други важни за инвеститорите теми. Създадени са интерактивни обучения относно взаимните фондове и продукти за регулярно инвестиране, разработени са материали съвместно с финансови медии, очертаващи основни теми в инвестициите, създадени са YouTube канали с образователни клипове и Facebook страници, на които регулярно се дава информация и се представят различни теми, интересни за потенциалните инвеститори.

Асоциация на българските застрахователи (АБЗ)

Повишаването на финансовата грамотност е стратегически приоритет на АБЗ, като акцент в дейностите в тази област е застрахователна култура. Сред основните реализирани инициативи на АБЗ са:

- Национално-представително проучване „Нагласи към застраховането и застрахователна грамотност (повече информация за изследването е представена в раздел „Изследвания на нивото на финансова грамотност в България“ на Националната стратегия за финансова грамотност).
- Онлайн образователен тест за оценка на застрахователната грамотност „Твоето застрахователно IQ“. Разработването на теста е стъпка от дългосрочната стратегия на АБЗ в сферата на финансовата грамотност. Освен проверка и оценка на базовите познания в областта на застраховането, инструментът предлага и възможност за повишаване на застрахователната култура чрез предоставената образователна информация към всеки въпрос. В теста са инкорпорирани въпросите от националното проучване, за да може всеки да направи сравнение на своите познания с общото ниво. Тестът е достъпен чрез сайта на АБЗ.
- Потребителска Фейсбук страница на АБЗ: My Life. АБЗ активно използва социалните мрежи, за да комуникира по-ефективно с потребителите. Страницата предоставя полезна

и разнообразна информация за застраховането, различните застрахователни продукти и услуги и мястото им във финансовия план на всеки човек.

- Раздел „За потребителите“ в сайта на АБЗ. От 2018 г. АБЗ предлага и обогатява този раздел с образователни статии за застраховането, като фокусът е поставен върху практическата полезност на информацията и често срещани потребителски въпроси.

Българска финтек асоциация (БФА)

От създаването си БФА отделя време и ресурс за обучаване на своята аудитория. С членовете на БФА през годините са реализирали редица проекти, насочени и достъпни за хора от всички възрасти. Съществен проект към 2020г. е Магистърска програма „Финанси и инвестиции“ в Стопанския факултет на Софийския университет. По време на програмата 20 български Финтех компании участваха в лекционния курс, а 2 от тях предоставиха общо 8 пълни или частични стипендии на кандидат-магистрите.

Успоредно с това членовете на БМА поддържат общодостъпни интернет платформи за самообучение. Така например, няколко членове на БМА имат он-лайн блогове за финанси и разпространяват изготвени от тях, безплатни он-лайн книги на същата тематика. В допълнение член на БМА е изготвил и отворил безплатен достъп до он-лайн платформа за изготвяне на седмичен или месечен бюджет. Платформата е насочена специфично към студенти и хора в работеща възраст, които да планират по-добре и по-удобно личните си финанси.

БМА работи с няколко български финтех компании и Софийския университет „Св. Климент Охридски“ относно Ежегоден доклад за финансовата грамотност на българина. Този доклад ще е базиран на данни, агрегирани и предоставени от Финтех компаниите в страната и ще цели да запознае аудиторията с най-често срещаните затруднения на българите при работата им с дигиталните финансови услуги.

БМА издава Годишен Финтех доклад, който представя обстоен финансов анализ на развитието на сектора за последната календарна година. Докладът съдържа и редица други теми като например инвестициите и регулациите в сектора, мястото на България на картата на Европа и други.

Българска национална асоциация „Активни потребители”

БНААП провежда активна дейност в областта на запознаване, информиране, консултиране и защита на българските потребители в техните взаимоотношения с банковите и небанковите финансови институции. Ежедневно в офисите на БНААП, по различни канали – телефон, електронна поща, посещение на място и др., български потребители поставят своите конкретни казуси и търсят подкрепа и повече знания относно правата си в сферата на финансовите услуги. Представители на БНААП участват активно в различни кампании, вкл. образователни, организирани сред различни целеви групи и особено сред студенти, пенсионери и др. възрастови групи.

1. През 2017 г. БНААП проведе проучване на резултатите от прилагане на системата "Единна зона за плащания в евро" (SEPA), като резултатите бяха широко представени на

електронната страница на асоциацията и в медиите. Основната цел на проучването бе да събере, анализира и посочи конкретните резултати във връзка с въвеждане на системата SEPA от българските банки и да информира българските потребители какви са техните права и възможности при прилагане на системата. Чрез събраните и публично обявени конкретни данни за размера на таксите и извършения сравнителен анализ се повишават знанията и се подпомага информираният избор на потребителите.

2. През 2018 г. БНААП проведе Проучване на Платежната сметка за основни операции (ПСОО). Проучването информира българските потребители и подпомогна процеса на повишаване на тяхната финансова грамотност като установи доколко българските банки са създали достъпни условия и представят на ясен и разбираем за потребителите език изискванията и възможностите за откриване, поддържане и закриване на ПСОО.

3. През 2018 г. БНААП взе участие в издаването и разпространението на Брошура "Моята карта, мойт приятел". Брошурата е издадена съвместно с други партньори, сред които Европейски потребителски център и Master Your Card. В Guida се съдържа обобщена информация за картовите разплащания и правата и задълженията на картодържателите/потребителите. Дават се ценни съвети за правилата при картовите разплащания, рисковете и удобствата при използване на банкова карта, права и задължения при прилагане на законовата уредба в тази сфера.

4. През 2019 г. БНААП участва със свои представители като лектори в информационната кампания, посветена на правата на потребителите при ползване на финансови услуги. Кампанията бе организирана с финансовата подкрепа на Европейската комисия, под наименование YOUREURIGHT и включи: Обучителен семинар със студенти от Американски университет, Благоевград; Обучителен семинар със студенти от Университет за национално и световно стопанство; Обучителен семинар със студенти от Нов български университет. В рамките на кампанията БНААП участва в издаването и разпространението на Информационна листовка „Имаш право да сменяш банки без затруднения”, издадена с финансовата подкрепа на ЕК.

5. В периода 2019- 2020 г. БНААП разработи и прилага интернет приложение за сравнение на банкови такси: banki.aktivnipotrebiteli.bg, с което подпомага ежедневно потребителите за получаване на допълнителни знания и за информиран избор при достъпа до банковите услуги.

Фондация „Образование 5.0“

Фондация „Образование 5.0“ е организация в обществена полза, която работи с партньори от частния, публичния и неправителствения сектор. Целта ѝ е да подпомага образователната система в България чрез методическа подкрепа, повишаване на квалификацията на педагозите и осигуряване на висококачествени учебни материали. Организацията работи с водещи автори на учебни материали в областта на предприемачеството и финансовата грамотност, като прилага и иновативни образователни технологии за смесено обучение. „Образование 5.0“ е издател на одобрените от МОН учебници по предприемачество, като от учебната 2021/2022 г. ще предложи и избираем модул по финансова грамотност към профилиращия предмет предприемачество.

По инициатива на УНИЦЕФ през 2020 г. представители на „Образование 5.0“ проведоха картографиране на инициативите в сферата на предприемачеството и финансовата грамотност, което включва проекти от последните 5 години (2015 – 2020 г.). В изготвения доклад са идентифицирани проблеми по отношение на настоящите усилия и са отправени препоръки.

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Стопанският факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ е основното звено на университета, в което се провежда обучение в областта на финансите.

В учебните планове на бакалавърските и магистърските програми са включени учебни дисциплини, които обхващат знания надхвърлящи базовите нива за финансова грамотност. Такива дисциплини са например: Въведение във финансите; Пари, банки и финансови пазари; Корпоративни финанси; Публични финанси; Международни финанси и др.

От учебната година 2019-2020, Стопанският факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ предлага бакалавърска програма по „Счетоводство, финанси и дигитални приложения“, където обучението е изцяло на английски език. В програмата много силно са застъпени учебни дисциплини, с изучаване на които студентите получават задълбочени знания в областта на финансите. Основните изучавани финансови дисциплини включват:

Въведение във финансите, корпоративни финанси, лични финанси, финтек и дигитално банкиране, основи на данъците и други.

Учебната дисциплина Лични финанси въвежда студента във всекидневните лични финансови трансакции. Тя е много подходяща за аудитория, на която е нужно получаване на начална финансова грамотност

През 2020-2021 г. Стопанският факултет стартира магистърската програма „Финанси и инвестиции“ в партньорството с Българската финтек асоциация, благодарение на което се провеждат практически обучения по финансови технологии с участието на гост-преподаватели от бизнеса и членове на асоциацията. Целта на обучението е засилване на знанията на студентите по дигиталните и технологични промени във финансите.

Университетът за национално и световно стопанство (УНСС)

Университетът за национално и световно стопанство допринася съществено за повишаването на финансовата грамотност на обучаващите се студенти. В учебните планове на почти всички направления в университетския блок с преподавани дисциплини в ОКС „бакалавър“ са включени основни финансови дисциплини като "Основи на финансите", "Корпоративни финанси" и „Финанси“. В направлението „Финанси, счетоводство и контрол“ се предоставят специализирани знания в редица допълнителни дисциплини като: „Публични финанси“, „Банково дело“, „Международни финанси“, „Парична теория и парична политика“, „Корпоративни финанси“. В УНСС се предлагат и множество магистърски програми с финансова насоченост като „Финанси“, „Публичен финансов мениджмънт“, „Международно банкиране и финансови пазари“,

„Финансов мениджмънт“, „Приложна икономика и финанси“, „Международни финанси и бизнес“ и др. Обучението в някои специалностите в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ се води на английски език, с цел да бъде достъпно и за обучаващи се чуждестранни студенти и такива по програма "Еразъм+". Благодарение на множеството споразумения, сключени между УНСС и чужди университети, се предоставя възможност и за включване на студенти на УНСС в международна мобилност по програма "Еразъм+", което допълнително предоставя възможност на студентите да задълбочат своята финансова грамотност и да черпят от опита и на други преподаватели. Студентите в УНСС се включват активно в научни форуми, организирани постоянно от повечето катедри, с което допълнително придобиват нови знания и виждания в динамично развиващите се финансови въпроси и придобиват умения за предприемане на устойчиви финансови решения за постигане на по-добро финансово благосъстояние. Университетът за национално и световно стопанство подготвя и студенти за участие в международни олимпиади по финанси като Международната олимпиада по финансова и актюерна математика, както и в международни състезания като междууниверситетското студентско състезание CFA Institute Research Challenge, на които студентите се класират на призови места.

Икономически университет – Варна

Изучаването на финансови дисциплини в Икономически университет – Варна е предвидено още с първия учебен план на Висшето търговско училище от 1920 г. Днес ИУ-Варна има значителен принос за повишаване нивото на финансовата грамотност чрез организирането и провеждането на:

- съвместни бакалавърски и магистърски програми с водещи финансови институции;
- ежегодна национална ученическа олимпиада по финанси;
- национални конкурси и състезания;
- кариерни форуми;
- отворени лекции;
- обучения с експерти от бизнеса и академичните среди и т.н.;
- европейски проект „A FINancial supervision and TECНology compliance training programme"⁵, в който ИУ-Варна е единственият български представител наред с финансови регулатори и надзорни институции, финтех компании и хъбове, университети и изследователски центрове от 28 европейски страни;
- експертна подкрепа на фирми и финансови институции;
- медийни прояви по актуални финансови въпроси в национални и регионални медии;
- подготовка и обсъждане на документи с национално значение;
- публикации в различни сфери на бизнеса.

⁵ <https://www.fintech-ho2020.eu>